

Листа проблема, са образложењима и могућим решењима у којима важну улогу има Министарство финансија

1. Премали удео улагања у науку

Ниво улагања у науку је толико мали да поред зарада истраживачи практично немају финансијска средства за рад. Укупна средства за рад (нпр. средства за експерименте, потрошни материјал, школарине, конференције) износе око 20,000 динара годишње по истраживачу, што је око једног процента просечне годишње бруто зараде истраживача или у суми четврт промила укупног државног буџета. Тренутно улагање у науку је око 0.36% бруто друштвеног производа [1]. Република Србија по уделу улагања у науку заузима 58. место од 72 набројане земље на листи [2], док по апсолутној суми улагања заузима 63. место. Свакако смо последњи по оба критеријума у Европи.

Решење: Повећати улагање у науку на 1% бруто друштвеног производа, што је и један од циљева зацртаних у Стратегији Владе Републике Србије (наслов поглавља 5.1: “Циљ је да издвајања за науку, мимо инфраструктуре, достигну 1% БДП до 2015. године” [3]). Предлажемо да се ово повећање изведе у два корака, у буџету за 2014. на 0.75%, а затим у буџету за 2015. на 1% БДП.

2. Непостојање колективног уговора

Колективни уговор који регулише правни статус запослених на научним институтима не постоји од децембра 2009. када је истекао претходни уговор. Разлог је што се нису састале четири стране које треба да учествују у састављању овог документа: (1) Министарство просвете, науке и технолошког развоја, (2) Министарство финансија (3) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, (4) Синдикат запослених у научноистраживачкој делатности.

Решење: По нашим сазнањима до радних састанка није долазило највише због нефлексибилности Министарства финансија када је у питању заказивање термина. То не сме да буде пракса убудуће.

3. Стално кашњење зарада истраживачима

Плате истраживачима за разлику од осталих запослених у јавном сектору редовно касне. Верујемо да је узрок то што је у буџету Републике Србије [1] ставка која садржи зараде има економску класификацију број 424, као специјализоване услуге. Ова класификација нема приоритет у Трезору пошто обично (у другим случајевима) не садржи зараде. Чланом 30. Закона о буџету Републике Србије за 2013. годину [4] јесте назначено да ова ставка садржи и исплате зарада, али на један нетипичан начин. Ово уноси забуну у државној администрацији.

Решење: Предлажемо да се у буџету за наредну годину зараде истраживача класификују на прецизнији начин, а да у међувремену Министарство обавести трезор да ова ставка мора да има исти приоритет као и остале зараде у јавном сектору како би се избегла даља дискриминација.

[1] Закон о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2013. годину, страна 110 издвајање: 14 568 милиона динара што чини 0.36% БДП из 2012. (извор ММФ: 48 милијарди долара)

[2] http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_research_and_development_spending

[3] Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године, страна 52, поглавље 5.1 “Циљ је да издвајања за науку, мимо инфраструктуре, достигну 1% БДП до 2015. године”

[4] Закон о буџету Републике Србије за 2013. годину, страна 154, члан 30.

Прилог:

[1] Закон о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2013. годину, страна 110

- 110 -

Раздео	Глава	Функција	Главни програм / програм / пројекат	Економска класификација	ОПИС	Укупна средства
1	2	3	4	5	6	7
1	2	3	4	5	6	7
					09	„Рурални развој: Ефикасно управљање земљиштем”
				451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	14.352.000
					Свега за пројекат 09:	14.352.000
					Свега за програм 2601-10:	14.352.000
					Свега за главни програм 2601:	14.352.000
					Извори финансирања за функцију 420:	
				01	Приходи из буџета	2.044.713.000
					Укупно за функцију 420:	2.044.713.000
					Извори финансирања за главу 23.11:	
				01	Приходи из буџета	2.044.713.000
					Свега за главу 23.11:	2.044.713.000
					Извори финансирања за раздео 23:	
				01	Приходи из буџета	44.362.583.000
				05	Донације од иностраних земаља	5.262.000
				06	Донације од међународних организација	1.350.000
				12	Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине	330.000.000
				15	Неутрошена средства од донација из претходних година	351.000
					УКУПНО ЗА РАЗДЕО 23:	44.699.546.000
24					МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА	
		140			Основно истраживање	
				411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	60.870.000
				412	Социјални доприноси на терет послодавца	10.896.000
				413	Накнаде у натури	200.000
				414	Социјална давања запосленима	439.000
				415	Накнаде трошкова за запослене	2.285.000
				416	Награде запосленима и остали посебни расходи	586.000
				421	Стални трошкови	8.666.000
				422	Трошкови путовања	7.087.000
				423	Услуге по уговору	66.633.000
				424	Специјализоване услуге	13.666.983.000
				425	Текуће поправке и одржавање	500.000
				426	Материјал	1.500.000
				451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	524.000.000
					Распоред и коришћење средстава ове апропријације вршиће се по посебном акту Владе	
				472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	207.749.000
				481	Дотације невладиним организацијама	9.000.000
					Средства ове апропријације у износу од 9.000.000 динара намењена су реализацији научног пројекта „Европска академија младих лидера” у оквиру Декаде Рома 2005-2015	
				482	Порези, обавезне таксе и казне	100.000
				483	Новчане казне и пенали по решењу судова	1.000
				511	Зграде и грађевински објекти	400.000
				512	Машине и опрема	500.000
				515	Нематеријална имовина	350.000
					Свега :	14.568.745.000
2601					ПРВА КОМПОНЕНТА ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ ЕУ - ПОДРШКА ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА	
			2601-12		ПРОЈЕКТИ КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ ИПА 2012	
				05	Подршка за учешће у Програмима ЕУ	
				424	Специјализоване услуге	992.674.000
					Свега за пројекат 05:	992.674.000
					Свега за програм 2601-12:	992.674.000
					Свега за главни програм 2601:	992.674.000
					Извори финансирања за функцију 140:	
				01	Приходи из буџета	12.657.385.000
				06	Донације од међународних организација	393.811.000

Прилог:

[3] Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године, страна 52, поглавље 5.1:

5. Повећање и диверсификација извора финансирања као и инвестиције у инфраструктуру од 300 милиона евра су предуслов успеха предложене стратегије

5.1. Циљ је да издвајања за науку, мимо инфраструктуре, достигну 1% БДП до 2015. године

Реалан план за раст буџетских издвајања за науку и технолошки развој у наредних пет година је годишња стопа раста од 0,15% БДП-а. Овим темпом, буџетска издвајања ће 2015. године, до које важи оквир ове стратегије, достићи 1,05%. Ово је реалан циљ који ће се достићи са великим закашњењем: још 2003. године планирано је да се проценат издвајања за науку од 1% БДП достигне до 2007. године. Овај циљ су земље попут Словеније већ одавно достигле.

Ипак, чак и раст издвајања за науку на 1% БДП у наредних пет година, неће обезбедити довољно средстава да надомести скромна издвајања за науку у протеклих девет година и веома слаба издвајања деведесетих година двадесетог века. То би био први озбиљан корак.

Овакав раст улагања омогућиће финансирање скупљих интердисциплинарних пројеката на којима ради велики број истраживача, обезбедиће лакше свакодневно функционисање и набавку потрошног материјала, већу подршку младим истраживачима, јачање међународне сарадње али неће решити проблем недостатка капиталне опреме као и лоше стање у којима се налази инфраструктура научноистраживачких организација. Ова инфраструктура и опрема је неопходна не само за рад на пројектима, већ отвара и могућност лакшег укључења у међународне пројекте, а наше научне установе чини примамљивијим партнером и за привреду.

У односу на 2009. годину, и упркос светској економској кризи, из буџета Републике Србије издвојена су значајнија средства за науку за 2010. годину што је представљало одређени напор. Буџетска издвајања за науку се повећавају за 10%, на нешто мање од девет милијарди динара. Поред ових средстава, у науку ће уложити и АП Војводина, а наши научници ће кроз REGPOT пројекте ЕУ такође повући значајна средства у 2010. години.

Међутим, најважнији допринос улагањима у науку доћиће из зајма Европске инвестиционе банке који је 14. децембра 2009. године одобрен на Управном одбору ове банке, као и 25 милиона евра које је за науку и високо образовање одобрила ЕУ из ИПА фондова. Уз друге изворе, ово чини базу највећег циклуса инвестиција у научну и технолошку инфраструктуру, који је описан у поглављу 5.2. Уз ове додатне изворе, очекује се да ће већ у 2010. години издвајања за науку достићи 0,5-0,6% БДП-а.

Прилог:

[4] Закон о буџету Републике Србије за 2013. годину, страна 154, члан 30:

Члан 30.

Министар надлежан за послове науке даје налоге за извршавање расхода са економске класификације 424 - Специјализоване услуге, за програме и пројекте у складу са чл. 10. и 98. Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06 и 18/10).

Пројектно финансирање обухвата и исплату зарада истраживача у институтима који су ангажовани на пројектима.

Министарство надлежно за послове науке ће средства за Седми Оквирни програм за истраживања (ФП7) у оквиру Пројекта „Подршка учешћу Републике Србије у Програмима Заједнице” извршити са економске класификације 424 - Специјализоване услуге, а средства која ће бити враћена (рефундирана) по том основу користиће као приход од донације органа, у целокупном износу, без ограничења, и то за намене предвиђене овим законом на економској класификацији 424 - Специјализоване услуге.